

Vzpomínka na PhDr. Janu Sodomkovou

In memory of PhDr. Jana Sodomková

Mgr. Zlata Houšková

PhDr. Jana Sodomková (9. 8. 1942 – 1. 3. 2021)

Zpráva o tom, že odešla další z výrazných osobností českého veřejného knihovnictví druhé poloviny 20. století, její přátele a známé zaskočila – i tuto vitální ženu tedy dostihl všudypřítomný virus...

Dr. Sodomkovou má většina pamětníků spojení především s působením v Národní knihovně ČR (dříve Státní knihovně ČSR), konkrétně pak v Ústředním vědecko-metodickém kabinetu knihovnictví (posléze sektoru výzkumu a metodiky knihovnictví (SVMK), poté odboru knihovnictví – dnes Knihovnickém institutu). Absolventka oboru knihovnictví a vědecké informace na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy nastoupila do tehdejší Státní knihovny ČSR v srpnu 1964. Bylo to dlouholeté a pevné spojení, strávila zde de facto celý aktivní profesní život, NK se stala pro ni na léta druhým domovem. Řadu let působila v oddělení výzkumu někdejšího SVMK, zabývala se mj. výzkumem informačních funkcí knihoven. Od 1. 4. 1993 pak odbor knihovnictví, v němž pracovala a řídila do té doby jeho menší útvary, vedla jako ředitelka, a to až do konce roku 1997.

Veřejné knihovnictví bylo nejen oborem jejího působení, ale také velkou láskou. Velmi dobře znala problematiku i konkrétní podmínky veřejných knihoven, zajímaly ji procesy, fondy i služby, kvalifikace knihovníků, management, ale také teorie oboru, a zejména metodická práce, již se celoživotně věnovala... S desítkami představitelů knihoven po celé republice ji pojilo přátelství a kolegiální vztahy, byla samozřejmě aktivní členkou profesního sdružení SKIP, podílela se na vzniku sekce veřejných knihoven. 90. léta 20. století byla obdobím pracovně velmi náročným. Šlo nejen o dramatické změny ve společnosti, ale právě o změny v oboru: rozpad některých sítí tehdejší soustavy knihoven, rozpad okresních centralizovaných systémů, zánik řady knihoven, změny kompetencí krajských knihoven a jejich dopad na funkce Národní knihovny ČR, změny knižního trhu, postupující automatizace, koncipování nových rolí a funkcí veřejných knihoven, hledání nových vazeb, možností a typů spolupráce, personální změny na všech úrovních; na to vše muselo reagovat právě pracoviště, kde dr. Sodomková působila a které vedla. Představovalo to samozřejmě i neúnavné navazování nových kontaktů a četná jednání v oboru i mimo něj, např. s veřejnou správou, resp. zřizovateli knihoven, s (personálně) novým oddělením knihoven na ministerstvu kultury, jednání o změnách knihovnické legislativy atd. K velkým změnám docházelo v té době i přímo v NK a odboru knihovnictví, probíhala jeho postupná restrukturalizace a redukce pracovišť i počtu pracovníků,

PhDr. Jana Sodomková

ustálila se jeho současná struktura. Z iniciativy dr. Sodomkové vzniklo samostatné oddělení vzdělávání. Do odboru nastoupili noví pracovníci, zintenzivnily se kontakty a spolupráce s veřejnými knihovnami i knihovnami dalších sítí, rozšířila se konzultační a metodická práce i publikační činnost, významně vzrostl počet pořádaných vzdělávacích aktivit. Vzdělávání a vzdělání obecně dr. Sodomková ostatně přikládala mimořádnou důležitost ve všech směrech, ať šlo o vzdělávání pracovníků jí podřízených, o roli knihoven ve vzdělávání obyvatel nebo o spektrum systematických vzdělávacích aktivit, které v té době NK poskytovala knihovníkům v republice. Práce přímo „v terénu“ jí obecně byla blízká, neúnavně cestovala po knihovnách v ČR, ale seznamovala se i s knihovnami v zahraničí, účastnila se knihovnických akcí a podílela se na jejich pořádání, pravidelně na nich také přednášela; vše se zrcadlilo i v její publikační činnosti, účastnila se výzkumných projektů. Zůstal za ní z toho nelehkého období velký kus práce, z níž se mnozí z nás mohli učit a na niž mohli navázat.

Co zbyde v dnešní překotně se řítící době po člověku, který opustil (naš) obor před dvěma desítkami let, zvláště pak, pokud většina jeho aktivit spadá do doby před rokem 1989 nebo do časných devadesátých let? Pár životopisných údajů, něco publikovaných titulů, časem překonané či pozapomenuté příspěvky k řešení problémů, vzpomínky souputníků...

Jana Sodomková zůstane v našich vzpomínkách jako silná, optimistická, přímá, společenská žena s nelehkým osudem, vedoucí s „čichem“ na spolupracovníky, knihovnice tělem i duší, jejíž stopu v oboru ještě stále můžeme sledovat, jedna z těch, na které se nezapomíná.

Čest její památce!

Mgr. Zlata Houšková

HOUŠKOVÁ, Zlata. Vzpomínka na PhDr. Janu Sodomkovu. *Knihovna: knihovnická revue*. 2021, 32(1), 67–68. ISSN 1801-3252.